

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně **L. T.**, zastoupené Mgr. Ing. Janem Lerchem, advokátem se sídlem Bedřicha Smetany 2, Plzeň, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 11. 2003, čj. OAM-7544/VL-19-P21-2001, vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 60 Az 241/2003, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 6. 2005, č. j. 60 Az 241/2003 - 62,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokáta Mgr. Ing. Jana Lercha **se u r č u j e** částkou 2558,50 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 11. 2003, čj. OAM-7544/VL-19-P21-2001, nebyl žalobkyni (dále též „stěžovatelka“) udělen azyl v České republice podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů; současně na ni nebyla vztažena překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Podle žalovaného bylo v řízení objasněno, že důvodem žádosti žalobkyně o udělení azylu jsou její problémy ve vlasti kvůli zaměstnání dcery v redakci časopisu „N.“ a členství dcery ve straně ministra Z. Potíže spočívaly především v předvolávání na prokuraturu, v kontaktování v zaměstnání, v následném propouštění ze zaměstnání, kde žalobkyně pracovala třicet let a v

odposleších telefonů v bytě i v zaměstnání. Žalovaný uvedl, že žalobkyně nebyla členkou politické strany ani hnutí a své názory veřejně neprezentovala. Jelikož nebylo prokázáno, že by žalobkyně své jednání směřovala k uplatňování politických práv a svobod, nebylo prokázáno její pronásledování z důvodu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobkyni uváděný „zájem“ státních orgánů o její osobu je podle žalovaného v zásadě třeba považovat za legální činnost. Telefonické dotazy na jednání dcery nepovažuje žalovaný za azylově relevantní, neboť nebylo možné dospět k závěru, že šlo o zájem bezpečnostních složek, nýbrž mohlo jít pouze o zájem známých dcery žalobkyně o její současné bydliště. Navíc tyto potíže nedosáhly intenzity, stupně a opakovanosti, aby je bylo možno považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Zmiňované problémy se navíc vztahovaly především k dceři žalobkyně, nikoliv přímo k osobě žalobkyně. Žalobkyni nebylo nic známo o činnosti dcery; je proto možné, že tato činnost byla v rozporu se zákonem. Ohledně tvrzení o „pronásledování“ ze strany bývalého manžela pak žalovaný uvedl, že po rozvodu připadl byt oběma manželům, proto byl jeho výskyt v tomto bytě oprávněnou realizací vlastnického práva. Ani skutečnost, že se dceři žalobkyně narodila v České republice dcera, není podle žalovaného azylově relevantní. Pokud jde o odchod žalobkyně ze zaměstnání, pak podání výpovědi považuje žalovaný za právo žadatelky; tvrzení, že k tomu byla donucena zaměstnavatelem, pokládá za nepřesvědčivé a nevěrohodné. Pokud jde o odposlechy, pak si na tuto skutečnost žalobkyně nikde nestěžovala ani se nepokusila zjistit, z jakých důvodů bylo v jejím bytě instalováno odposlouchávací zařízení. Žalovaný připomněl, že azyl není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před jakýmkoliv bezprávím v zemi původu, nýbrž důvody pro jeho udělení jsou zákonem taxativně vymezeny a nepokrývají celou škálu porušování lidských práv. Žalobkyně navíc podle žalovaného o poskytnutí ochrany v rámci země původu řádným způsobem neusilovala. V průběhu řízení nebyla objasněna jediná skutečnost, jež by žalovaného vedla k závěru, že žalobkyně má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů taxativně vymezených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný proto žalobkyni neudělil azyl podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Žalovaný se dále vyjádřil k neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a vypořádal se i s neexistencí překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 6. 2005, č. j. 60 Az 241/2003 - 62, byla zamítnuta žaloba proti tomuto rozhodnutí žalovaného. Soud uvedl, že zájem státních orgánů v zemi původu o osobu žalobkyně byl dán zájmem o osobu pana D. a dceru žalobkyně. Soud se ztotožnil se žalovaným, že nebylo prokázáno, uplatňovala politických práv a svobod ze strany žalobkyně. Soud dále neshledal, že by potíže vzniklé žalobkyni bylo možné považovat na pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Soud uvedl, že žalobkyně absolvovala dva pohovory s představiteli Běloruské republiky, po odchodu dcery do České republiky odposlechy skončily. Ze zaměstnání žalobkyně odešla z vlastní vůle po podání výpovědi. Žalobkyně se v zemi původu nijak nedomáhala ochrany před výše uvedeným jednáním; nelze proto dospět k závěru, že by intenzita problémů žalobkyně naplňovala znaky pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Návštěvy představitelů státní moci byly motivovány zjištěním informací o panu D. a o dceři žalobkyně. Pronásledování nelze podle soudu spatřovat ani v užívání bytu bývalým manželem žalobkyně. Soud ve shodě se žalovaným uzavřel, že u žalobkyně nebyly shledány důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Soud se dále ztotožnil s neudělením azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu i s rozhodnutím o neexistenci překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Soud dále neshledal porušení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 ani § 46 spr. ř. [v celém následujícím textu míněn zákon č. 61/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, jenž byl od 1. 1. 2006 nahrazen zákonem č. 500/2004 Sb., správním řádem – pozn. soudu]. Soud neshledal důvodnou ani námitku nízké kvality překladu

pohovoru ze dne 8. 4. 2002, neboť tlumočení prováděla tlumočnice zapsaná v seznamu tlumočnicků Krajského soudu v Brně; až v žalobě ventilovaný pocit žalobkyně ohledně kvality tohoto tlumočení nemůže mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného. Ani námitku, že měl být ve správním řízení vyslechnut pan D., soud neshledal důvodnou, neboť skutečnosti uváděné žalobkyní žalovaný nijak nerozporoval; tyto skutečnosti tedy nebylo třeba vyvracet ani potvrzovat. K tvrzení týkající se nesprávného použití zprávy o situaci v Bělorusku za rok 2002, přičemž události žalobkyně se vztahovaly k letům 1999 až 2001, soud uvedl, že vzhledem k tomu, že žalobkyně netvrdila pronásledování či diskriminaci ve smyslu zákona o azylu, nebylo politickou situací třeba posuzovat. Soud dále uvedl, že důkaz výsledkem pana D. ani písemným vyjádřením tohoto svědka neprovedl, neboť je vázán skutkovým a právním stavem ke dni vydání napadeného rozhodnutí. K jakékoliv skutečnosti uvedené nad rámec tvrzení žalobkyně v řízení o udělení azylu by soud nemohl přihlídnout; provedení navrhovaných důkazů by tedy bylo nadbytečné. Ze všech těchto důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti stěžovatelka namítla, že její dlouhodobé pronásledování bylo způsobeno pomocí poskytnutou panu D., blízkému spolupracovníkovi generála Z. zavražděného na osobní rozkaz prezidenta Lukašenka. Když v květnu a červnu roku 1999 pana D. hledala běloruská státní bezpečnost, poskytla mu stěžovatelka přístřeší a pomohla mu opustit Bělorusko. Pan D. poté v roce 2001 obdržel v České republice politický azyl. Současně běloruské úřady stěžovatelce komplikovaly život, neboť pomáhala lidem z opozice; přišla tedy o práci, odposlouchávali jí telefon, prováděli ilegální prohlídky. V tom stěžovatelka považuje své politické pronásledování, byť nikdy nebyla členkou politické strany. Proto stěžovatelka považovala za významnou svědeckou výpověď pana D., neboť mohl potvrdit, resp. vyvrátit informace sdělené stěžovatelkou při pohovoru; soud však její návrh neakceptoval a provedení důkazu výsledkem svědka pana D. shledal nadbytečným. S tím se stěžovatelka neztotožnila, neboť výslech svědka byl směřován k objasnění skutkového stavu věci. Podle stěžovatelky se dopustil pochybení již žalovaný, když pana D. nevyslechl, a jeho nevyslechnutím porušil § 34 odst. 5 a 6 spr. ř., neboť se nezabýval tímto návrhem žalobkyně, byť mohl být pro posouzení věci zásadní. Pokud jde o námitku týkající se překladu pohovoru, stěžovatelka namítla, že není vůbec dokumentovaná ústní ruská varianta pohovoru, což je nesmírně důležité pro pochopení cizince dostatečně neovládajícího češtinu. Stěžovatelka je přesvědčena, že s ohledem na vedení jednání v českém jazyce nebyla v mnoha případech schopna přesně reagovat na všechny otázky, které obdržela a následně je nedokázala přesně a výstižně zodpovědět. Stěžovatelka zdůraznila, že nátlak na její osobu v Bělorusku byl od roku 1999 vyvíjen ze strany běloruských tajných služeb. Podle stěžovatelky nelze Bělorusko považovat za tzv. bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu. Stěžovatelka je dále přesvědčena, že splnila důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Jednání tajné policie je podle ní způsobilé působit psychický nátlak ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu. Stěžovatelka dále pro úplnost uvedla, že v jejím případě nejsou dány důvody pro zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu. Stěžovatelka dále namítla, že v postupu žalovaného spatřuje porušení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 spr. ř. Ve všech těchto skutečnostech pak stěžovatelka spatřuje důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Proto stěžovatelka navrhla, aby rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 6. 2005, č. j. 60 Az 241/2003 - 62, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Stěžovatelka požádala také o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. V doplnění kasační stížnosti ustanovený zástupce stěžovatelky uvedl, že žalovaný měl k dispozici minimálně takové důkazy o pronásledování politických odpůrců běloruského režimu, jež byly dostačující k udělení azylu panu D. a jeho družce. Přesto žalovaný k těmto důkazům nepřihlédl

s odůvodněním, že stěžovatelka nevěděla o pronásledování pana D. a v bytě jej nechala proto, že měla informaci od dcery, že se pan D. bude rozvádět. Zde však žalovaný zaujal formalistické stanovisko, neboť bezpečnostním složkám Běloruska je lhostejný důvod, proč stěžovatelka panu D. poskytla útočiště; významné je, že pan D. následně získal politický azyl v demokratickém státě. Stěžovatelka tedy objektivně pomohla k útěku ze země politickému odpůrci běloruského režimu, čímž přispěla k uplatňování politických práv v Bělorusku. Vzhledem k tomu, že běloruský režim má konkrétní důvody považovat stěžovatelku za politického odpůrce, má stěžovatelka odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání politických názorů. Proto stěžovatelka soudu znovu vytkla nesprávné posouzení právní otázky udělení azylu podle § 12 zákona o azylu a procesní pochybení žalovaného spočívajícího v tom, že žalovaný nezjistil řádně o úplně skutečný stav věci, jak mu ukládá § 32 odst. 1 spr. ř., neboť nepřihlédl ke skutečnostem, které mu byly známy z jeho úřední činnosti, ačkoliv měly rozhodující důkaz pro posouzení věci stěžovatelky.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti nejprve namítl nedostatek povinného zastoupení stěžovatelky advokátem, a navrhl odmítnutí kasační stížnosti. Poté, co byl stěžovatelce ustanoven zástupcem advokát, nezaslal žalovaný soudu věcné vyjádření k podanému doplnění kasační stížnosti a toliko podpořil návrh stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. a jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

První důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu pro nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena. Stěžovatelka je přesvědčena, že soud nesprávně posoudil otázku udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, neboť jí měl být udělen azyl z důvodu pronásledování v zemi původu kvůli tomu, že poskytla pomoc panu D. Nejvyšší správní soud zde ve shodě s krajským soudem považuje za nutné zdůraznit, že důvody pro udělení azylu žalobkyni nebylo možné odvodit od udělení azylu třetí osobě – v souzené věci známému žalobkyně panu D. Žalovaný i krajský soud dospěli k i podle názoru Nejvyššího správního soudu správnému závěru, že zájem státních orgánů v zemi původu vyvolávala nikoliv přímo žalobkyně, nýbrž její dcera a pan D. Žalovaný i soud navíc správně uvedli, že stěžovatelka nevyčerpala dostupné možnosti nápravy v zemi původu, neboť se neobrátila na tamní státní orgány se žádostí o pomoc; nebylo tedy možné dospět k závěru, že jí byla odepřena vnitrostátní možnost nápravy. Bez neúspěšného vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy přitom nemůže nastoupit mezinárodní ochrana formou azylu, jež je ochranou subsidiární nastupující v situaci, kdy země původu není schopná svému občanu poskytnout ochranu. Vzhledem k tomu, že se krajský soud i žalovaný řádně vypořádali s těmito výše uvedenými důvody, pro něž nemohl být případ stěžovatelky podřazen pod některý z taxativně vyjmenovaných důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. není dán.

Další důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Tento důvod kasační stížnosti stěžovatelka spatřovala v tom, že v řízení o udělení azylu došlo k pochybení, když nebyl umožněn výslech svědka pana D., jenž měl potvrdit nebo vyvrátit tvrzení žalobkyně uvedená v řízení o udělení azylu. Krajský soud neshledal v této skutečnosti nesprávný postup žalovaného, neboť skutkový stav nebyl v souzené věci sporný; s tímto tvrzením se Nejvyšší správní soud ztotožnil. V dané věci neměl žalovaný pochybnosti o tvrzeních stěžovatelky, nýbrž daný skutkový stav nebylo podle něj – z důvodů, s nimiž se v předchozí části odůvodnění ztotožnil i Nejvyšší správní soud – možné podřadit pod žádný zákonem o azylu taxativně vymezený důvod pro udělení azylu. Proto nebylo třeba výpovědi další osoby; kromě toho Nejvyšší správní soud ve správním spise nenalezl údaj o tom, že by stěžovatelka provedení důkazu výsledkem pana D. ve správním řízení navrhovala. Rovněž pokud jde o stížnosti stěžovatelky na podle ní nepřesné tlumočení obsahu pohovoru je zapotřebí poukázat na to, že stěžovatelka na tuto skutečnost poprvé odkázala až v žalobním řízení; v řízení o udělení azylu neměla k osobě tlumočnice výhrady. Kromě toho se nelze ztotožnit se žalobkyní, pokud jde o tvrzení, že v řízení o udělení azylu musela následovat také českých pokynů, jimž nerozuměla; stěžovatelka učinila na počátku řízení prohlášení, že si přeje vést řízení v ruském jazyce a tímto jazykem s ní bylo v řízení jednáno. Pokud jde o tvrzení stěžovatelky, že žalovaný nepřihlédl ke skutečnostem, jež mu měly být známy z úřední činnosti, pak je zapotřebí poukázat na to, že, jak bylo uvedeno výše, pro rozhodnutí o žádosti žalobkyně o udělení azylu nemohly být relevantní důvody, pro něž byl azyl udělen jiné osobě – v daném případě panu D. Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud se dostatečně vypořádal s tím, že žalovaný se v řízení o udělení azylu nedopustil procesních pochybení. Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tedy není dán.

Posledním důvodem kasační stížnosti stěžovatele je tvrzená nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé, tedy důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Stěžovatelka tento důvod kasační stížnosti spatřuje v tom, že soud neprovedl důkaz výsledkem navrhovaného svědka pana D. V této skutečnosti však Nejvyšší správní soud nespatřuje pochybení krajského soudu, neboť krajský soud se ve svém rozsudku řádně vypořádal s tím, z jakého důvodu výslech tohoto svědka neprovedl. Podle § 52 odst. 1 s. ř. s. soudu rozhodne, které z navržených důkazů provede, a může provést i důkazy jiné. Není tedy povinností soudu provést každý navržený důkaz, je však zapotřebí se s každým navrženým důkazem vypořádat. V souzené věci soud označil provedení důkazu výsledkem svědka pana D. za nadbytečné, neboť by se jednalo o novou skutečnost uplatněnou po vydání napadeného rozhodnutí. Za této situace nebylo tedy možné dospět k závěru, že by se soud tímto navrženým důkazem nezabýval. Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že krajský soud se v žalobním řízení nedopustil procesního pochybení; důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tedy není dán.

Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s., neboť neúspěšné žalobkyni náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s kasační stížností žalobkyně žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Stěžovatelce byl pro toto řízení před soudem ustanoven soudem zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokáta částkou 2 x 1000 Kč za dva úkony právní služby – první poradou s klientkou včetně převzetí a přípravy zastoupení a doplnění kasační stížnosti ze dne 21. 11. 2005 a 2 x 75 Kč paušální náhrady hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném do 31. 8. 2006; celkem tedy odměna advokáta činí 2150 Kč. Protože advokát soudu doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšují se náklady řízení o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen odvést z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Částka daně vypočtená podle § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 408,50 Kč, odměna advokáta navýšená o daň tedy činí celkem 2558,50 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. prosince 2006

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

